

НАРЕДБА № 63 от 13.02.2012 г. за придобиване на квалификация по професията „Режисьор“

Обн. - ДВ, бр. 23 от 20.03.2012 г., в сила от 20.03.2012 г.;

Издадена от министъра на образованието, младежта и науката

Раздел I

Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се определя Държавното образователно изискване (ДОИ) за придобиването на квалификация по професията 213100 „Режисьор“ от област на образование „Изкуства“ и професионално направление 213 „Аудио-визуални изкуства и техники; производство на медийни продукти“ съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията 213100 „Режисьор“ съгласно приложението към тази наредба определя изискванията за придобиването на четвърта степен на професионална квалификация за специалността 2131001 „Кино и телевизия“.

Чл. 3. Въз основа на ДОИ по чл. 1 и рамковата програма по чл. 10, ал. 3, т. 4 от Закона за професионалното образование и обучение се разработват учебен план и учебни програми за обучението по специалността по чл. 2.

Раздел II

Съдържание на Държавното образователно изискване

Чл. 4. (1) С ДОИ по чл. 1 се определят професионалните компетенции в края на обучението по професията, които гарантират на обучаемия възможност за упражняване на професията 213100 „Режисьор“.

(2) Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията „Режисьор“ определя общата, отрасловата и специфичната задължителна професионална подготовка за професията, както и задължителната чуждоезикова подготовка по професията и избираемата подготовка.

(3) Съдържанието на всеки вид задължителна професионална подготовка по ал. 2 включва:

1. необходимите професионални компетенции (знания, умения и професионално-личностни качества);

2. тематичните области, от които се формира съдържанието на учебните предмети/модули.

Чл. 5. С ДОИ по чл. 1 се определят и входящото минимално образователно равнище, описанието на професията, целите на обучението, резултатите от ученето, изискванията към материалната база и изискванията към обучаващите.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 1. Учебните планове и учебните програми за обучение по професията, действащи към влизане в сила на тази наредба, се прилагат до разработване и утвърждаване на учебните планове по чл. 3.

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 17, т. 3 във връзка с чл. 16, т. 7 от Закона за народната просвета.

§ 3. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в „Държавен вестник“.

Министър: Сергей Игнатов

Приложение към чл. 2
Държавно образователно изискване за придобиване на квалификация
по професията „Режисьор“

Професионално направление:		
213	Аудио-визуални изкуства и техники; производство на медийни продукти	
Наименование на професията:		
213100	Режисьор	
Специалност:		Степен на професионална квалификация:
2131001	Кино и телевизия	Четвърта

1. Входни характеристики

1.1. Изисквания за входящо минимално образователно равнище за лица, навършили 16 години

За придобиване на четвърта степен на професионална квалификация по професията „Режисьор“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 ЗПОО (утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД-09-413 от 12.05.2003 г., изм. и доп. със Заповед № РД-09-04 от 08.01.2004 г., Заповед № РД-09-34 от 22.01.2004 г., Заповед № РД-09-255 от 09.04.2004 г., Заповед № РД-09-274 от 18.02.2005 г., Заповед № РД-09-1690 от 29.09.2006 г., Заповед № РД-09-828 от 29.06.2007 г., Заповед № РД-09-1891 от 30.11.2007 г., Заповед № РД-09-298 от 19.02.2009 г., Заповед № РД-09-1803 от 29.10.2009 г., Заповед № РД-09-621 от 18.05.2010 г., Заповед № РД-09-748 от 13.06.2011 г. и Заповед № РД-09-1805 от 09.12.2011 г.) входящото минимално образователно равнище е завършено средно образование.

1.2. Изисквания за входящо квалификационно равнище или професионален опит

За обучение по професията „Режисьор“ с придобиване на четвърта степен на професионална квалификация не се изисква предишна професионална квалификация или професионален опит.

Ако за обучение по професията „Режисьор“ с придобиване на четвърта степен на професионална квалификация кандидатстват лица, завършили обучение за придобиване на професионална квалификация по професии от професионално направление „Аудио-визуални изкуства и техники; производство на медийни продукти“, „Музикални и сценични изкуства“, „Изящни изкуства“, „Приложни изкуства и художествени занаяти“ и др., част от обучението им се зачита и се организира надграждащо обучение. Съдържанието на това обучение се определя след сравнение на компетенциите и резултатите от ученето, описани в Държавните образователни изисквания (ДОИ) за придобиване на квалификация по съответните професии.

2. Описание на професията

2.1. Трудови дейности, отговорности, личностни качества, особености на условията на труд, оборудване и инструменти, изисквания за упражняване на професията, определени в законови и подзаконови актове (здравословно състояние, правоспособност и др.)

Режисьорът работи самостоятелно в телевизионното производство и в създаването на късометражни филми или в сътрудничество с режисьор-постановчик при създаването на пълнометражен игрален филм, като участва в планирането и реализацията на филма. Заедно с режисьор-постановчика, операторите и художниците създава проект за реализацията на филма, в т.ч. режисьорски сценарий - уточнява последователността и дължината на всеки кадър на бъдещия филм, разработва мизансцена, уточнява мястото и времето на действието, мащаба на изображението,

количеството актьори, статисти и технически персонал, оборудване и материали, пиротехнически средства, декори и др.

Активно участва в предподготвителния и подготвителния период - в пробните снимки и избора на актьорския състав, на снимачния и техническия екип, в подбора на техниката. Участва в определянето на цялостната визия на филма. Контролира изработването на декорите, костюмите, грима и перуките на актьорите. Познава добре задълженията на членовете на творческите и техническите екипи и ръководи работата им.

Режисьорът провежда репетициите и ръководи играта на актьорите (поставяне в различни позиции, изискване на определена емоция): под ръководството на режисьор-постановчика при създаване на пълнометражен игрален филм или самостоятелно в останалите филми и телевизионни предавания. Участва в избирането и подготвянето на местата, където ще бъде заснет филмът, позицията на камерите, използването на осветление, озвучителна и друга техника. Участва в избирането на музика за филма, в подбора на костюмите и реквизита и др.

При създаване на късометражни телевизионни, документални, научнопопулярни, учебни, корпоративни и рекламни филми режисьорът ръководи подготвителния период, снимачния период и постпродукцията. Участва в разработването на проекта на филма, събирането и обработката на документални материали. Съобразява се с изискванията на продуцента по отношение на финансирането, маркетинга и сключването на договори. Определя броя на дублите, които ще се заснемат от всеки кадър. Кorigира и допълва актьорската игра в игралните филми и положението на участниците в другите видове филми. Съгласува и определя работата на оператора и останалия снимачен екип, изпробва различни художествени решения за един и същ кадър, диктува началото и края на всеки дубъл, ритъма на действие в него.

Участва във всички етапи на следснимачния период. Заедно с оператора и монтажиста подбира най-сполучливия дубъл от всеки кадър. Участва в предварителния „груб“ монтаж. Преценява кои кадри, сцени или епизоди да отпаднат, да се променят, къде са необходими нови кадри и сцени. Заедно с тонрежисьора и звукооператора избира звук и музика. При окончателния монтаж обработва с монтажиста реда и дължината на отделните кадри. Отделя внимание на синхронизацията на образите и звука, установява силата на звучене на репликите, музиката и шумовите ефекти.

Режисьорът работи както на открито, така и в студио.

За успешното упражняване на професията режисьорът трябва да бъде надарена и високообразована личност, да има чувство за отговорност, тактичност, умение да убеждава и комуникира, да издържа при продължително натоварване, да има структурно и изпреварващо мислене, способност за импровизации и хрумвания, умения за генериране на идеи и нестандартни решения, умения да планира и организира дейността си. Изключително важно е умението за работа в екип.

Работното му време е в зависимост от спецификата на работата му - може да бъде както с нормална продължителност, така и при условията на ненормираното работно време в съответствие с Кодекса на труда.

2.2. Възможности за продължаване на професионалното обучение

Придобилите четвърта степен на професионална квалификация по професията „Режисьор“ могат да се обучават за придобиване на квалификация по други професии от област на образованието „Изкуства“, като обучението по общата задължителна професионална подготовка - единна за всички професионални направления, както и част от отрасловата задължителна професионална подготовка и специфичната за професията професионална подготовка се зачитат.

Лицата, придобили професионална квалификация по професията „Режисьор“, имат възможности да повишават квалификацията си в курсове и семинари, организирани от обучаващи институции, браншови организации и др.

2.3. Възможности за професионална реализация съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД - 2011), утвърдена със Заповед № РД-01-931 от 27.12.2010 г. на министъра на труда и социалната политика, изм. и доп. със заповеди № РД-01-204 от 28.02.2011 г., РД-01-426 от 30.05.2011 г., РД-01-529 от 30.06.2011 г., РД-01-533 от 30.06.2011 г. и РД-01-952 от 29.12.2011 г.

Придобилите четвърта степен на професионална квалификация по професията „Режисьор“ могат да работят във филмови продукции, на свободна практика, в национални и местни ефирни и кабелни електронни медии на следните длъжности от НКПД - 2011: 3435-3008 Втори асистент, директор на продукцията, 3435-3009 Втори асистент, режисьор, както и други подобни, допълнени при актуализиране на НКПД.

3. Цели на обучението

3.1. Цели на обучението по общата задължителна професионална подготовка - единна за всички професионални направления

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава, спазва и прилага правилата за здравословни и безопасни условия на труд;
- умее да формулира проблеми, задава въпроси, прави отчет за извършената работа, установява и поддържа делови отношения;
- познава стопанското устройство на страната, разбира съществуващите икономически отношения, процеси и явления и прави изводи за факторите, които ги поражда;
- познава трудовото законодателство, определящо неговия статут, права и задължения;
- ръководи и умее да работи в екип, като участва активно при разпределение на задачите, съдейства на членовете на екипа при изпълнението им и търси помощ от тях, носи отговорност;
- осъществява ефективни работни взаимоотношения с колегите си;
- съзнава необходимостта и се старее да повишава квалификацията си с цел осигуряване на бъдещи ангажименти;
- проявява креативност на всички етапи от работата си;
- умее да намира информация в интернет с помощта на компютър, работи със специализирани програмни продукти и продукти за създаване на документи;
- осъществява комуникация и ползва специализирана информация на чужд език;
- спазва професионалната етика и има етично поведение.

3.2. Цели на обучението по отрасловата задължителна професионална подготовка, единна за всички професии от професионално направление „Аудио-визуални изкуства и техники; производство на медийни продукти“

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава различните видове медии;
- познава процеса на производство на филмови и медийни продукти;
- познава различните видове техника, използвана във всички етапи от създаването на филма (телевизионното предаване);
- познава ролята на всеки от участващите във филмовото производство - актьори, оператори, специалисти по монтаж, звук, осветление, художници, музикални оформители, композитори и др.;
- познава форматите и носителите на визуална информация;
- познава характеристиките и разпознава основни епохи и стилове в изкуството;
- спазва етапите и принципите в изграждането на художествена аудио-визуална творба;
- познава историята и теорията на киноизкуството, различните видове и жанрове кино;

- познава популярни творби (филми) от българското и световното кино, анализира филмовата творба с характерната за това терминология и изразни средства.

3.3. Цели на обучението по специфичната за професията „Режисьор“ задължителна професионална подготовка

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- умее да създава проект за реализация на аудио-визуално произведение;
- участва в доработката на литературния сценарий, създаването на режисьорския сценарий, календарния план и бюджета на филма;
- осъществява творческо и организационно ръководство на екипите по време на предподготвителния, подготвителния и снимачния период и постпродукцията на късометражни игрални, документални, научно-популярни, учебни и рекламни филми, както и телевизионни предавания;
- сътрудничи на режисьор-постановчика при създаването на пълнометражен игрален филм при планирането, подготовката и реализацията на филма;
- ръководи екипите при пробните снимки и избора на актьорския състав, на снимачния и техническия екип и подбора на техниката;
- контролира създаването на декорите, реквизита, костюмите, грима и перуките на актьорите;
- ръководи снимачния процес и постпродукцията при създаването на филма и телевизионното предаване.

4. Резултати от ученето

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
<i>Общи за професията „Режисьор“</i>	
1. Спазва правилата за безопасна работа	1.1. Прилага правилата за здравословни и безопасни условия на труд 1.2. Познава видовете кинематографична техника и оборудване и спазва правилата при работа с тях 1.3. Посочва вредното въздействие на консумативите, използвани в лабораторията 1.4. Прилага правилата за пожарна и аварийна безопасност 1.5. Взема адекватно решение в ситуация на инцидент по време на снимки 1.6. Спазва изискванията за опазване на околната среда 1.7. Оказва долекарска помощ
2. Организира и координира работата на група или екип	2.1. Осъществява творческа комуникация в работния екип 2.2. Познава принципите на професионалната етика и ги прилага в поведението си 2.3. Координира работата на група от хора, като познава силните и слабите страни на всеки член от екипа 2.4. Умее да работи с хора от различни творчески професии – сценаристи, художници, композитори, звукооператори, монтажисти и др.
3. Използва информационни и комуникационни технологии	3.1. Използва съвременни информационни технологии за професионално развитие 3.2. Работи със специфични за режисьорската професия компютърни програми

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
	3.3. Използва по време на работа съвременни комуникационни технологии за общуване с екипите
4. Спазва изискванията на трудовото законодателство и отстоява правата си като участник в трудовия процес	4.1. Описва видовете медии (частни, държавни и общински) и техният статут 4.2. Характеризира документите, свързани с трудовото законодателство – трудов договор, допълнително споразумение и др. 4.3. Познава изискванията на Кодекса на труда, свързани с работното време, почивките, отпуските, формите на заплащане и други права и задължения на лицата, практикуващи творчески професии 4.4. Може да съставя документи, свързани с постъпване и напускане на работа, ползване на отпуски, писма, становища, предложения и др., вкл. и с помощта на компютър 4.5. Познава изискванията за заемане на различни длъжности в киното или телевизията 4.6. Осъществява творческа комуникация в работния екип
<i>Специфични за специалност 2131001 „Кино и телевизия“</i>	
5. Участва заедно с продуцента, оператора и художника в създаването на проекта на филма	5.1. Описва етапите в подготовката на проекта на филма – доработка на литературния сценарий, създаване на режисьорски сценарий, календарен план, бюджет, снимачен план и режисьорска експликация 5.2. Характеризира размера на хонорарите на режисьорския екип при създаване на бюджета на филма 5.3. Характеризира хонорарите на актьорския състав при създаване бюджета на филма 5.4. Описва разпределението на материалните и финансовите ресурси на бъдещото аудио-визуално производство
	5.5. Посочва критериите за избор и участва в избора на места и обекти за снимки в интериор и екстериор 5.6. Създава съвместно с оператора и художника режисьорски сценарий 5.7. Извършва заедно с екипа „разкадровка“ на филма, в която се уточняват всички детайли по всеки кадър 5.8. Характеризира визуалната концепция на филмовото или телевизионното изображение 5.9. Работи и коригира литературния сценарий на филма в съответствие с неговата творческа концепция 5.10. Създава режисьорска експликация на филма, която е отражение на творческата му концепция и методите и средствата за постигането ѝ

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
6. Ръководи предподготвителния и подготвителния период на филма	6.1. Познава видовете и подбира снимачна и операторска техника, специални съоръжения и др., необходими за реализацията на филма 6.2. Посочва задълженията и изискванията към квалификацията на всеки от членовете на екипа 6.3. Оценява работата на творческите и техническите екипи, ангажирани в реализацията на филма 6.4. Приема скиците и ескизите на художниците на филма 6.5. Оценява създадените декори, реквизит, костюми и грим 6.6. Ръководи процеса на пробните снимки и подбора на актьорите 6.7. Избира осветление и снимачен материал, както и режими на обработка 6.8. Организира процеса на репетиции, уточняване на мизансцена, осветлението и всичко необходимо, свързано с предстоящия снимачен процес 6.9. Носи творческа отговорност за процеса на създаването и крайния резултат на филма
7. Участва и ръководи снимачния процес на филма (телевизионното предаване)	7.1. Разработва съвместно с оператора снимачен план за всеки ден от снимачния период 7.2. Ръководи творческите и техническите екипи през снимачния период – оператори, актьори, звукорежисьори, звукооператори, художници, скриптери, пиротехници, асистенти и др. 7.3. Постава мизансцена (разположението на актьорите в кадър) и поведението им във всеки кадър 7.4. Уточнява осветлението в интериор и при необходимост в екстериор съвместно с оператора 7.5. Определя съвместно с оператора крупността на кадрите, ракурса и движението на камерата 7.6. Ръководи снимачния процес, като дава началото и края на всеки снимачен кадър (дубъл) 7.7. Определя броя на дублите, които ще се заснемат от всеки кадър 7.8. Използва различни художествени решения за един и същ кадър 7.9. Променя според творческите си изисквания ритъма и действието в кадър 7.10. Избира местата и обектите в интериора и екстериора за снимки

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
8. Участва и ръководи процеса на постпродукция при създаването на филма (телевизионното предаване)	8.1. Участва във всички етапи в следснимачния период 8.2. Заедно с оператора и монтажиста подбира най-сполучливия дубъл от всеки кадър 8.3. Извършва предварителния „груб“ монтаж 8.4. Преценява кои кадри, сцени или епизоди да отпаднат или да се променят 8.5. Преценява необходимостта от нови кадри и сцени 8.6. Избира заедно с тонрежисьора и звукооператора подходяща музика за всеки епизод 8.7. Обработва с монтажиста при окончателния монтаж реда и дължината на отделните кадри 8.8. Ръководи синхронизацията на образите и звука 8.9. Установява силата на звученето на репликите, музиката и шумовите ефекти

5. Изисквания към материалната база

5.1. Учебен кабинет

Учебният кабинет трябва да разполага с работно място за обучаващия (работна маса и стол), работно място за всеки обучаван (работна маса и стол), учебна бяла дъска, мебели (предимно шкафове за различни цели), плазмен телевизор, екран за прожектиране, DVD, видеотехника, компютър, мултимедия, филми и други записи за илюстриране на учебното съдържание и други технически средства за обучение.

5.2. Учебно телевизионно студио

Учебното студио трябва да разполага с три телевизионни камери, студийно осветление и студийна звукова техника - три стационарни и шест подвижни микрофона, подвижни сценографски платформи, б্লубокс, видеопроектор, комуникационна уредба между апаратната и студиото.

5.3. Апаратна към телевизионното студио

Апаратната трябва да бъде оборудвана с режисьорски телевизионен пулт, звуков пулт, дванадесет монитора, по три броя видео- и звуковъзпроизвеждаща техника, два стационарни микрофона, стенд за телевизионната техника, компютър за надписи и ефекти, маси и столове за обслужващия персонал.

6. Изисквания към обучаващите

Право да преподават теория и практика по професията „Режисьор“ - четвърта степен на професионална квалификация, имат лица с образователно-квалификационна степен „магистър“ или „бакалавър“ от професионални направления „Теория на изкуствата“, „Обществени комуникации и информационни науки“, „Изобразително изкуство“, „Театрално и филмово изкуство“ и други от Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, приет с ПМС № 125 от 2002 г. (обн., ДВ, бр. 64 от 2002 г., посл. изм. и доп., бр. 94 от 2005 г.), със специалност, съответстваща на предмета/модула/дисциплината, която преподават, и квалификация или професионален опит в сферата на визуалните изкуства.